

**R. P. Georgii De Rhodes Avenionensis, È Societate Iesv,
Philosophia Peripatetica, Ad Veram Aristotelis Mentem**

Rhodes, Georges de

Lvgdvni, 1671

Sect. v. De variis speciebus syllogismorum axiomata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95638](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95638)

Eius solu-
tio.

Resp. primò, illos syllogismos nihil valere, quia medius terminus, qui est, *Essentia diuina*, non est purè singularis: in syllogismo autem expositorio medius terminus debet esse singularis purè: hic terminus, *Deus*, licet physicè sit singularis, logicè tamen, & æquiualeuter est vniuersalis. Secundo dici potest illum syllogismum non valere, quia medius terminus, *Essentia diuina*, non distribuitur adæquatè; conuenit enim Patri, & Filio, & Spiritui Sancto; & sumitur tamen in maiori prout conuenit Patri; in minori autem prout conuenit Filio; sique non distribuitur adæquatè.

Secunda.

Secunda est, quomodo valeat in diuinis, *Dictum de omni*, & *Dictum de nullo*; videntur enim non valere, v.g. in hoc syllogismo: *Deitas non generat: Deus est Deitas: ergo non generat.*

Eius solu-
tio.

Respondeo, hæc axiomata valere in Deo, modo medium adæquatè distribuatur. In hoc autem argumento medium non distribuitur adæquatè.

SECTIO V.

De variis speciebus syllogismorum
axiomata.Syllogismo-
rum genera.

Certum est, syllogismum alium esse simplicem, siue categoricum; alium hypotheticum, alium expositorium, alium constantem ex propositionibus exponibilibus, alium ex obliquis, de quibus axiomata quadam seitu digna sunt.

De syllogis-
mo cate-
gorico.

Dico primò. De syllogismo categorico, qui scilicet constat ex propositionibus absolutis, hæc axiomata vera sunt.

Primum est: *Ex duabus negatiuis nihil vi forme concluditur, sed tantum vi materie*; quia si medium cum neutro extremo iungatur, non erit ratio neque coniungendi, neque distinguendi extensa.

Obiectio
& eius so-
lutio.

Neque dicas primò: Hic syllogismus negatiuis bene concludit: *Si hæc substantia non est spiritalis, non est Angelus: sed hæc substantia non est spiritalis: ergo non est Angelus.* Respondeo enim hunc syllogismum esse hypotheticum, cuius maior æquiualeter huic: *Omnis Angelus est substantia spiritalis*, & est affirmatiua, cum tamen videatur negatiua, sicut hic syllogismus constare videtur ex affirmatiuis, cum tamen constet ex negatiuis. *Omnis homo differt ab Angelo: omnis substantia spiritalis differt ab homine: ergo omnis substantia spiritalis differt ab Angelo.* Non valet, inquam, quia constat ex negatiuis; nam differre idem est, ac vnum non esse aliud.

Secunda &
eius solutio.

Neque dicas secundò: Hic syllogismus bene concludit: *Omne quod non est animal, non est homo: lapis non est animal: ergo lapis non est homo.* Respondeo bene concludere, quia maior, in qua sunt duæ negationes, æquiualeter affirmatiua, quæ in illam conuertitur: nam hæc propositio vniuersalis affirmatiua: *Omnis homo est animal*; conuertitur in hanc per contrapositionem: *Omne quod non est animal non est homo.*

Axioma se-
cundum.

Secundum est: *Ex puris particularibus nihil concluditur vi forme*; quia tunc medium non adæquatè distribuatur.

Obiectio.

Neque dicas: Hic syllogismus constat ex particularibus, *Hic homo est animal: Petrus est*

animal: ergo Petrus est hic homo. Respondeo enim hunc syllogismum concludere solum vi materie, non vi forme; nam seruata eadem forma posset antecedens esse verum, & consequens falsum: *Hic leo est animal: Petrus est animal: ergo Petrus est hic leo.*

Ei satisfic.

Tertium: *Medium nunquam ingreditur conclusionem*, quia idem probaretur per seipsum.

Axioma ter-
tium.

Neque dicas: Hic syllogismus in conclusione habet medium: *Omnis Angelus est spiritus: Gabriel est Angelus: ergo aliquis spiritus est Angelus.* Respondeo non concludere vi forme, sed tantum vi materie, quia scilicet hæc vniuersalis affirmatiua: *Omnis Angelus est spiritus*; bene conuertitur per accedens in particularem affirmatiua: *Aliquis spiritus est Angelus.*

Obiectio &
ei satisfic.

Dico secundò. Syllogismus expositorius est is, qui constat medio termino purè singulari. Dicitur expositorius, quia est quadam sensibilibus resolutio eorum, quæ in communi dicuntur, vt ait Sanctus Thomas opusculo 47. De hoc vera sunt hæc axiomata.

Syllogismus
expositorius
quid sit.

Primum: *Medius terminus in syllogismo debet esse singularis, non autem particularis.* Ideo hæc sunt sophismata: *Quod ego habeo, tibi do: ego habeo oculos: ergo do tibi oculos.* Item: *Quod ego sum, tu non es: ego sum homo: ergo tu non es homo.* Quod sophisma Diogenes propositum à discipulo Platonis, soluere se putauit dicens: *Incipe à me, & conficies te non esse hominem.*

Primum
axioma pro
expositorio.

Secundum est: *Vt de Deo fiant syllogismi expositorii, medium non potest esse Deus, essentia diuina, nec vlla perfectio essentialis*; quia medium syllogismi expositorii debet esse purè singulare, vt dixi; nomina verò ista, *Deus*, *essentia diuina*, &c. quamuis sint physicè singularia, logicè tamen vniuersalia sunt; idèd non valent hi syllogismi: *Hic Deus est Pater: Filius est hic Deus: ergo Filius est Pater.* *Essentia diuina non generat: Pater est essentia diuina: ergo Pater non generat.*

Secundum
axioma.

Tertium est: *In syllogismo expositorio medium ita debet esse singulare, vt tamen adæquatè distribuatur*; id est, sumatur pro omni eo, pro quo sumi potest: v.g. si *Petrus* sit medium syllogismi expositorii, debet sumi pro eo toto, quod est Petrus, alioqui non valet syllogismus. Quod etiam obseruandum est, præcipue quando fiunt syllogismi expositorii de Deo; semper enim boni erunt, si medium singulare sumatur pro omni eo, pro quo sumi potest.

Tertium.

Dico tertio. Syllogismus hypotheticus ille dicitur, cuius aliqua propositio est hypothetica; de quo vera sunt hæc axiomata.

Syllogismus
hypotheti-
cus quid sit.

Primum: *Syllogismus hypotheticus per se nihil concludit, nisi ratione syllogismi categorici*; ad quem facile reduci potest, quia non seruat debitam dispositionem medij cum extremis: v.g. hic syllogismus: *Si sol lucet, dies est: sed sol lucet: ergo dies est*; facile reducitur ad illum: *Quoties sol lucet, dies est, &c.*

Primum
axioma pro
hypotheti-
co.

Secundum: *Syllogismus hypotheticus non valet, quando medium est disunctiuum*; v.g. si dicas: *Hic, vel ille oculus est necessarius ad videndum: oculus dexter est hic, vel ille oculus: ergo oculus dexter est necessarius ad videndum.* Medium enim, *hic, vel ille oculus*, est particulare; nam idem est ac *aliquis*.

Secundum.

Tertium est: *Non potest syllogismus constari ex utraque pamiissa disunctiuina, sed potest constari ex maiori*

Tertium.

maiori copulativa, & minori disjunctiva: v. g. non valet, Petrus, vel Ioannes interfecit Antonium: hic homo est Petrus vel Ioannes: ergo hic homo interfecit Antonium. Quia copula, Et, nec, &c. æquivalet voci, Omnis: vel, autem æquivalet voci, Aliquis.

Syllogismus exponibilis quid sit. Dico quartò, Syllogismus exponibilis vocatur is, qui constat ex propositionibus exclusivis, exceptivis, vel reduplicativis. De hoc vera sunt hæc axiomata.

Primum: Particula, tantum, non facit propositionem universalem, nisi addita habet signum universale, Omnis: v. g. Tantum homo est albus; non est idem ac, Tantum omnis homo est albus. Idem non valet hic syllogismi: Tantum animal est homo: equus est animal: ergo equus est homo. Neque hic: Tantum substantia non est creatura: omnis homo est substantia: ergo nullus homo est creatura. Medium enim in illis non distribuitur adequatè.

Secundum. Secundum est: Propositio affirmativa exclusiva æquivalet duabus, quarum una est affirmativa, & altera negativa. V. g. cum dicis, Tantum risibilis est homo; significas, quod homo est risibilis, & nullum aliud risibile; idem non valet hic syllogismus: Omnis homo est animal: tantum risibile est homo: ergo tantum risibile est animal. Quia animal in conclusione negativa distribuitur, cum tamen non fuerit distributum in maiori affirmativa.

Tertium. Tertium est: In syllogismo exceptivis, terminus exceptus debet poni etiam in minori, alioqui sunt quatuor termini; idem non valet hic syllogismus: Omne animal præter hominem est irrationale: omnis homo est animal: ergo omnis homo præter hominem est irrationalis. Ob eandem causam in reduplicativis terminus reduplicatus poni debet in conclusione; idem istud non valet: Omne animal in quantum muscum cantat: omnis homo est animal: ergo omnis homo cantat.

Syllogismus ex obliquis quid sit. Dico quintò, Syllogismus ex obliquis dicitur, cum aliquis terminus illius ponitur in casu obliquo. De quo hæc accipe axiomata.

Primum pro axioma. Primum est: Cum medium est obliquum in aliqua præmissa, extremum, quod illi iungebatur, debet esse rectum in conclusione, & alterum extremum debet esse obliquum, vt: Omnis entis est scientia: omne corpus est ens: ergo omnis corporis est scientia.

Secundum. Secundum. Quando medium est obliquum in utraque præmissa, utrumque extremum conclusionis est in recto, vt: Nulla virtus inest heretico, avaritia inest heretico: ergo avaritia non est virtus.

Tertium. Tertium. Terminus, qui fuit obliquus in præmissis, sit etiam obliquus in conclusione, vt: Omnis creatura est Dei: omnis homo est creatura: ergo omnis homo est Dei. Supererant syllogismi modales, quos inutile propemodum esset exponere; cum ex dictis tum hic, tum in Pharo nulla circa eos possit superesse difficultas.

Altera diuisio syllogismi. Altera est diuisio syllogismi communissima, in scientificum, dialecticum, siue probabilem, spendagraphum, & sophisticum; circa quos nihil exponendum superest præter demonstrationem, quæ primaria, & nobilissima pars est totius Dialecticæ.

A

DISPUTATIO V.

De syllogismo scientifico. Ad posteriores Analyticos.

B DEMONSTRATIO non totale quidam, sed primarium Logicæ obiectum est, & obiectum, vt vocant, attributionis: sed librorum, quos Aristoteles inscribit Posteriores Analyticos, est obiectum adequatum; in iis enim totam demonstrationem, & resolutionem syllogismi secundum materiam ingeniosè prosequitur, in qua etiam totius Logicæ nostræ sit clausula.

QVÆSTIO VNICA.

De natura, & partibus demonstrationis.

C M Vltà complector hoc titulo, quæ ad capita sex referri possunt; primò enim continet existentiam, quidditatem, & diuisionem demonstrationis, ac scientiæ. Secundò præcognitiones ad scientiam requisitas. Tertio proprium subiectum demonstrationis ac scientiæ. Quarto medium terminum. Quintò præmissas demonstrationis, tum in genere, tum propter quid. Sextò regressum à demonstratione quia, ad demonstrationem propter quid.

SECTIO I.

Quidditas, existentia, & diuisio demonstrationis.

D CERTUM est primò, demonstrationem definiti syllogismum, qui facit scire, id est syllogismum, per quem formaliter habemus scientiam actualem: vnde altera demonstrationis definitio est, syllogismus constans ex veris, necessariis, & notioribus conclusionibus: quæ conditiones inferius explicandæ erunt.

Certum est secundò, scientiam vniuersè ita definiti finiri, Est cognitio rei certa, & euident per medium necessario connexum. Scientia verò maximè propria, siue à priori, ita definitur, Est cognitio certa & euident rei per causam necessariam, v: causa est. Quæ definitio quatuor inuoluit conditiones ad scientiam necessarias. Prima est, vt scientia sit certa: secunda vt sit euident: tertia vt discursu comparetur: quarta vt constet ex præmissis necessariis, & continentibus causam conclusionis: quas conditiones in tractatu de scientia tractabimus.

Certum est tertio, scientiam aliam esse actualem, aliam habitualement. Actualis illa est, quam definitiuius: habitualis est qualitas permanens inclinans intellectum ad cognitionem rei certam, & euidentem. De sola scientia actuali nobis hic sermo est, de qua

Certum est quarto, scientiam actualem essentialiter, & in recto esse solam conclusionem formalem; præmissas autem demonstrationis in obliquo & conno